

Kutoka kwa Al-Irbaadh bin Sariya, Mwenyezi Mungu amuwie radhi, amesema:

- 1 Mtume wa Mwenyezi Mungu rehma na amani zimshukie alisimama kati yetu siku moja na kutuhutubia hotuba fasaha iliyozifanya nyoyo zitetemeke na macho kutoa machozi.
- 2 Ikasemwa: Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu mawaidha yako ni mawaidha ya kuaga, basi tuusie.
- 3 Akasema: “Juu yenu kumcha Allah.
- 4 Kusikia na kutii, hata kama mtumwa wa Kihabeshi.
- 5 Na mtaona ikhitilafu kali baada yangu. Ni lazima kushikamana na Sunnah zangu, na Sunnah za Makhalifa walioongoka, mzing'ang'anie kwa magego.
- 6 Jihadharini na mambo mapya yaliyozushwa. Kwani kila uzushi ni upotofu.”⁽¹⁾.

1 Imepokewa na Abu Dawood (4607), Al-Tirmidhiy (2676), Ibn Majah (42), na imethibitishwa na Ibn Al-Mulqen katika “Al-Badr Al-Mounir” (9/582), na Al-Albani ameiweka kuwa ni sahihi. katika Al-Mishkat (165), na Al-Irwa' (2455).

Ayah

Amesema Mwenyezi Mungu mtukufu:

- ﴿Enyi mlio amini! Mcheni Mwenyezi Mungu kama ipasavyo kumcha; wala msife ila nanyi ni Waislamu.﴾ [Al Imran: 102].
- ﴿Enyi mlio amini! Mt'iini Mwenyezi Mungu, na mt'iini Mtume na wenye madaraka katika nyinyi.﴾ [An-Nisa: 59].
- ﴿Na anayempinga Mtume baada ya kumdhihirikia uwongofu, na akafuata njia isiyo kuwa ya Waumini, tutamuelekeza alikoelekea, na tutamuingiza katika Jahannamu. Na hayo ni marejeo maovu.﴾ [Wanawake: 115].
- ﴿Na anacho kupeni Mtume chukueni, na anacho kukatazeni jepusheni nacho.﴾ [Al-Hashr: 7].

Msimulizi

Yeye ni: Abu Najih, Al-Irbad bin Sariya, Al-Sulami, kutoka kwa watu wa Al-Suffa, aliyeshuka kutoka kwa Mtukufu. Na alikaa Homs, na alikuwa miongoni mwa maswahaba ambao aya hii iliteremka kwa ajili yao. “Wala wale waliokujia ili uwachukue ukasema: Sina kipando cha kukuchukueni. Tena wakarudi na macho yao yanamiminika machozi kwa huzuni ya kukosa cha kutoa” [Al-Tauba: 92], Alifariki katika mwaka wa (75 AH), na ikasemwa: Katika fitna ya Ibn al-Zubayr⁽¹⁾.

Muhtasari

Mtume, swallallahu alayhi wa sallam, aliwahutubia maswahaba zake khutba ya kuvutia, kisha akawausia kumcha Mwenyezi Mungu, kuwatii wazazi, kushikamana na Sunnah, na kutahadhari na uzushi.

1 tazama: “Ma'rifat al-Sahaba” na Abu Nu'aym (4/ 2234), “Al-Isti'ab fi Ma'rifat al-Ashab” na Ibn Abd al-Barr (3/ 1238)., “Siyar A'lam al-Nubala” cha al-Dhahabi (4/ 431).

Ufahamu

1

Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam siku moja alihutubia khutba yenye mvuto kwa maswahaba zake, akiwatisha kutokana na Mwenyezi Mungu Mtukufu na kuwaonya juu ya ghadhabu na adhabu yake, mpaka nyoyo zikaingwi na khofu na macho yakatoa machozi kwa woga na khofu.

2

Akasema mmoja wa maswahaba Mwenyezi Mungu awe radhi naye: Umekithirisha khutba na umetimiza haki yake, na khutba yako imejumuisha yale yanayomhusu Muislamu katika dini yake. Kama mwenye kuaga akiwahutubia anaowaacha kwa safari au kukaribia muda. Haachi chochote chenye umuhimu na haja ya mwenye amana isipokuwa alikileta na kukichunguza⁽¹⁾. Basi tupe jambo la kushikamana nalo, ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu, rehema na amani ziwe juu yake, na utupe wasia wenye kukusanya mambo mengi.

3

Jambo la kwanza alilopendekeza, Mtume rehema na amani zimshukie, ni kumcha Mwenyezi Mungu mtukufu, ambao ni mtu kujilinda na kujifunika baina yake na yale yanayomkasirisha Mwenyezi Mungu, na hayo hayawezekani isipokuwa kwa kumtii Yeye, na kumfuata Mtume Wake⁽²⁾, Imefafanuliwa na Talaq bin Habib, Mwenyezi Mungu amrehemu, na akasema: “Taqwa: ni kumtii Mwenyezi Mungu, juu ya nuru itokayo kwa Mwenyezi Mungu, kwa kutaraji malipo ya Mwenyezi Mungu, na kuacha kumuasi Mwenyezi Mungu, kupitia nuru kutoka kwa Mwenyezi Mungu, kwa kuogopa adhabu ya Mwenyezi Mungu”⁽³⁾.

4

Kisha akasifu, rehema na amani ziwe juu yake, kwa kuwasikiliza na kuwatii wenye mamlaka, hivyo kuwatii ni wajibu katika utiifu wa wema. Wakiamrisha kutenda dhambi, basi haijuzu kwa yeyote kuwatii katika uasi wao. Amesema Mtume Rehema na amani ziwe juu yake “Kusikia na kutii ni juu ya Muislamu katika yale anayoyapenda na anayoyachukia. Maadamu hajaamrisha kufanya uasi, basi ikiwa ameamrisha kufanya uasi, basi hakuna kusikiliza wala kutii.”⁽⁴⁾

Na kauli yake Mtume rehema na amani za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake: “Hata kama mtumwa wa Kihabeshi” maana yake ni: Ikiwa mwenye dhamana ni mtumwa wa Kihabeshi, basi msikilizeni na mtiini. Na Mtume Rehema na Amani zimshukie aliweka sharti kwamba mtawala awe ni Mkuraishi aliye huru, lakini akataja kuwa hapa ama kuzidisha faradhi ya kumfuata mtawala hata akiwa katika hali isiyo ya kawaida.

Au Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, alijua kwamba hali itavurugwa baada ya hapo ili mambo ya watu yasimamiwe na mtu ambaye haruhusiwi kufanya hivyo. Ikiwa ni hivyo, basi kuweni wasikivu na watiifu ili mshinde ubaya mdogo kati ya maovu mawili, nayo ni kuvumilia utawala wa wale ambao utawala wao haufai. Isije ikaleta fitna kubwa. Au kwamba Mtume, amani ziwe juu yake, alikusudia majimbo madogo na wafanyakazi. Kwa kuzingatia maana zote hizi, Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, aliwajibisha utiifu kwa

1 Tazama: “Maelezo ya Al-Mishkat Al-Kashif An Fake’at Al-Sunan” cha Al-Tibi (2/ 633), “Jami’ Al-Ulum wal-Hikum” cha Ibn Rajab (2/ 114).

2 Sherh Riyadh as-Salihin na al-Uthaymiyn (2/276).

3 Tazama: “Al-Risala al-Tabukiyah = Zad al-Muhajir kwa Mola wake Mlezi” cha Ibn Taymiyyah (1/9), “Madarij al-Salikin” cha Ibn al-Qayyim (1/459).

4 Imepokewa na Al-Bukhari (7144).

wale wenye mamlaka na akakataza kuwapinga isipokuwa watakapoamrisha amri ya uasi au ukafiri kutoka kwao⁽¹⁾.

Kisha Mtume, amani iwe juu yake, akatuambia kwamba baada yake tutaona mitihani na mambo makubwa, hivyo wokovu utapatikana kwa kushikamana na Sunnah zake, amani iwe juu yake, na Sunna za Makhalifa Waongofu.: Abu Bakr, Umar, Othman na Ali, Mwenyezi Mungu awe radhi nao, na akaamrisha kushikamana nayo na kuwa makini nayo kama mtu anavyouma kwa meno yake juu ya kitu anachohofia kwamba kitamtoroka.

Bali alizitaja Sunnah za Makhalifa kwa sababu alikuwa na yakini kwamba hawakukosea Sunnah yake, na kwamba baadhi ya Sunnah zake, kama hazikuwa mashuhuri katika zama zake, zilipata umaarufu katika zama zao, na walikuwa na shauku kubwa. kuzihuisha, hivyo zikanasibishwa kwao, nazo ni Sunnah za Mtume rehema na amani ziwe juu yake⁽²⁾.

Pengine kinachomaanishwa kwa neno makhalifa ni wanachuoni na maimamu wa Uislamu. Hao ndio warithi wake katika kuhuisha haki, kusimamisha dini, na kuwaongoza watu kwenye njia iliyonyooka⁽³⁾.

Kisha Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam akatahadharisha juu ya mambo mapya ya uzushi ambayo hayakuwepo katika zama zake, rehema na amani zimshukie. Kwani kila jambo jipya katika dini ni upotofu na maangamizi.

Uzushi huo ni mahususi kwa mambo mawili:

- Kuwa katika Dini, Chochote kitakachozushwa miongoni mwa ubunifu na mambo ya kimaendeleo na mengineyo katika mambo ya kidunia sio uzushi.
- Na jambo ambalo halina msingi katika Sharia. Amesema Mtume Rehema na Amani za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake: “Mwenye kuingiza kitu katika mambo yetu ya kidini ambacho hakina asili ya kisheria katika dini kitakataliwa”⁽⁴⁾; Basi mwenye kuzua kitu na kukinasibisha na Dini, na hakina msingi katika Dini atarejeshewa, na ni upotofu, na Dini haina haja nacho, iwe katika hayo mambo ya imani au matendo au kauli, za dhahiri na za siri⁽⁵⁾.

Ikiwa ina msingi katika Sharia na ikapimwa dhidi yake, basi si uzushi wala haramu, na ikiitwa uzushi, basi kinachokusudiwa ni istilahi ya kilugha, nayo ni kila jambo lenye kuzuka, na ndio maana Omar Ibn Al-Khattab, Mwenyezi Mungu awe radhi naye, alisema watu walipokusanyika katika Ramadhani katika sala ya kisimamo nyuma ya Ubayy, Mwenyezi Mungu awe radhi naye: “Uzushi huu NDIO MZURI”⁽⁶⁾; Kwa vile Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam alikuwa amekwisha wakusanya watu na kisha akaogopa kufaradhishiwa juu yao, ndio maana akaliacha jambo hilo.

1 Tazama: “Tuhfat al-Abrar Sharh al-Masabah al-Sunnah” cha al-Baydawi (1/ 137), “Maelezo ya Arobaini An-Nawawi” cha Ibn Daqeeq al-Eid (uk. 97).

2 Tazama: Al-Maisar fi Sharh al-Masabih al-Sunnah cha al-Turbishti (1/89), al-Mafatih fi Sharh al-Masabih cha al-Madhari (1/272).

3 “Tuhfat al-Abrar Sharh al-Masabah al-Sunnah” cha al-Baydawi (1/137).

4 Imepokewa na Al-Bukhari (2697) na Muslim (1718).

5 “Jami’ al-’Ulum wa’l-Hukam” cha Ibn Rajab (2/128).

6 Imepokewa na Al-Bukhari (2010).

Mafunzo

1

Kila mlinganiaji, mwanachuoni na muelimishaji awakadirie wafuasi wake kwa mawaidha, na asiwazidishie, Abdullah bin Masoud, Mwenyezi Mungu awe radhi naye, alikuwa akiwakumbusha watu kila Alhamisi, na mtu mmoja akamwambia: Ewe Abu Abd al-Rahman, natamani ungetukumbusha kila siku.” Akasema: “Ama kinachonizuia mimi sipendi kuwachosha, na ninakupa nasaha kama vile alivyokuwa akifanya Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam katika mawaidha, rehma na amani ziwe juu yake, akitupatia, kwa kuogopa kutuchosha”⁽¹⁾.

2

Moja ya dalili za Waumini ni kwamba wanaposikia neno la Mwenyezi Mungu Mtukufu au kauli ya Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam huisikiliza, na nafsi zao hutamani kujua maana yake, na mioyo yao inatetemeka na macho yao yanatoa machozi kwa kumcha Mwenyezi Mungu. Amesema Mwenyezi Mungu mtukufu: “Hakika Waumini ni wale ambao anapotajwa Mwenyezi Mungu nyoyo zao hutetemeka, na wanapo somewa Aya zake huwazidishia Imani” [Al-Anfal: 2]. Kwa hivyo jiangalie mwenyewe, je, unazo alama hizo.

3

Mlinganiaji ajumuishe katika mawaidha yake kanuni za jumla na mambo ya jumla.

4

Inapendeza kwa Muislamu kutafuta mawaidha na ushauri kwa wenye hekima na wenye elimu na dini.

5

Jitahidi kumcha Mwenyezi Mungu na kutafuta radhi zake kwa siri na hadharani. Kwa kuwa ndio kuongoka na fitna na dhiki hapa duniani, na moto wa Akhera.

6

Msikilize mwenye mamlaka na umtii, maadamu hataamrisha uasi au maadamu hajakufuru.

7

Kuvumilia dhulma ya watawala ni bora kuliko kujiingiza katika fitna za kumwaga damu na kugawanya umoja wa Waislamu na kuwagawa.

8

Uongofu na Kusalimika, ni kufuata Sunnah; Kwani aliyetuletea sunnah, amani ziwe juu yake, hakuacha kheri yoyote isipokuwa alituyonesha kwayo, na hakuna ubaya wowote isipokuwa alitunya.

9

Kufuata njia ya maswahaba wa Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam ndio njia bora ya kuipata haki. Hao ndio watu waliouona wahyi na maana zake, na wanawajua watu kuhusu Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam na njia yake.

Umar bin Abd al-Aziz – Mwenyezi Mungu amrehemu – akasema: Simama pale waliposimama watu, na useme kama walivyosema, na unyamaze kama walivyonyamaza, Kwani walisimama kwa kujua, na kwa uoni mbaya walikoma, na walikuwa na nguvu zaidi katika kufichua mambo, na kungekuwepo jambo bora basi wao ndio wangekuwa wa kwanza. Yaani ikiwa uwongofu ndio huu mlionao, basi wao wangetutangulia kwenye uongofu

1 Imepokewa na Al-Bukhari (70) na Muslim (2821).

huo, na ukisema: Imetokea baada yao! basi fahamu kuwa hakuna aliyezusha isipokuwa wale walioifuata isiyokuwa njia yao, na akajiepusha nao, na wao ndio waliotangulia, na wameisema haki ya kutosha, na wakaeleza kwayo mambo yanayoponya. Basi kilicho chini yao ni mapungufu, na juu yao kuna daraja, watu wakawa wanyonge, na wengine wakawatamani, na wakapita mipaka, na baina ya hayo wako kwenye uwongofu.⁽¹⁾

10

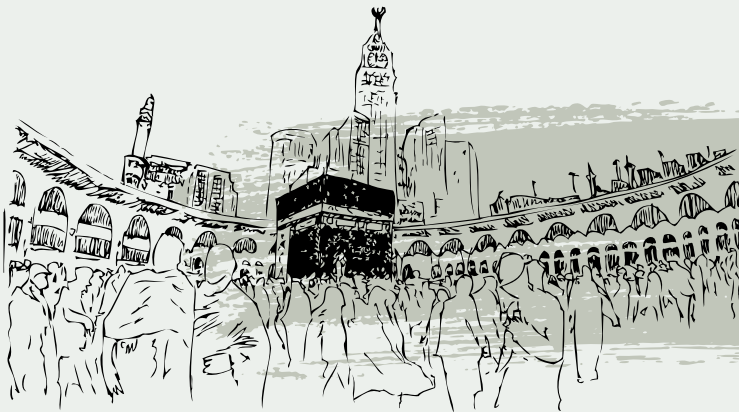
Kuwafuata maswahaba, Mwenyezi Mungu awarehemu, ndio njia sahihi ya kuiendea haki watu waliokuwa na shauku kubwa ya kufuata Sunnah za Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam na maswahaba zake. Ibraahim Al-Nakha'i – Mwenyezi Mungu amrehemu – amesema: “Lau ningepata khabari kutoka kwao– yaani Maswahabah – ya kwamba hawakuvuka sehemu fulani wakati wa kutawadha, nisingeliipita. Watu wanastahiki kupata madhambi kwa kutofautiana matendo yenu na matendo ya maswahaba wa Mtume, rehema na Amani zimshukie”⁽²⁾

11

Jihadhari na uzushi na kufanya yasiyokuwa na msingi katika sheria na Sunnah za Mwenyezi Mungu Mtukufu. Ukweli upo katika Qur'an na Sunnah wala hauondoki.

12

Hakuna uzushi mzuri au mbaya katika dini. Kila kilicholetwa katika dini ya Mwenyezi Mungu na hakikuwa katika njia ya Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam, ni batili na mwenye kwenda kinyume na muongozo huo bila shaka anapata dhambi.

Amesema mshairi:

*Mtu asipovaa nguo za uchamungu... huonekana
yuko uchi hata kama amevaa
Na vazi bora kwa mtu ni kumtii Mola wake... Hakuna
kheri kwa mwenye kumuasi Mungu*

1 'iiealam almuqjein ean rabi alealamina'" na Ibn al-Qayyim (4/115).

2 'iiealam almuqjein ean rabi alealamina" " na Ibn al-Qayyim (4/115).

